

УДК 334.72:338.26

Карпенко А.В.¹, Іщенко А.В.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-610 НУ «Запорізька політехніка»

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Динамічність факторів сучасного бізнес-середовища вимагає від підприємців постійного вдосконалення, детального планування своєї поточної та стратегічної діяльності, врахування усіх ризиків і можливостей для подальшого розвитку та досягнення поставленої мети. Дієвим засобом сучасного менеджменту підприємницької діяльності є бізнес-планування, оскільки неможливо без нього створити успішний новий бізнес чи реалізувати будь-який підприємницький проєкт. Більша частина найвідоміших міжнародних компаній, свого часу, стали результатом ефективної реалізації бізнес-планів.

Поняття «бізнес-планування» розглядають як процес розробки бізнес-плану, який являє собою якісно упорядковану організаційну процедуру, що пов'язана зі збором та обробкою інформації, ухваленням обґрунтованих у вигляді цілісної системи взаємопов'язаних між собою управлінських рішень щодо отримання бажаних результатів [1, с. 251].

Бізнес-план – це письмовий документ, в якому підприємець може викласти та реально оцінити ідею, визначити її основні сильні та слабкі сторони, детально опрацювати різні аспекти майбутнього бізнесу, обґрунтувати доцільність вкладення необхідних ресурсів і особливості управління процесом його реалізації. Структурні компоненти і зміст бізнес-плану не є суворо регламентованими та залежать від мети його розроблення, сфери діяльності, розміру бізнесу та цільового ринку збуту, наявності

конкурентів, вимог користувачів та особливостей майбутнього продукту. Проте, не дивлячись на це, бізнес-план має певні загальні елементи, які необхідні для ґрунтового опису, якісної характеристики та аналітики: резюме; опис товарів та послуг; аналіз ринку збуту та конкуренції; план маркетингу; план виробництва; управління та організація; оцінка ризиків; стратегія фінансування; фінансовий план [2, с. 26]. Бізнес-план не є сталим документом та потребує систематичного оновлення, що пов'язано з досягненням тих чи інших цілей, змінами тенденцій на ринку і всередині бізнесу.

Традиційно, бізнес-план розглядають як дієвий інструмент залучення необхідних для підприємницького проекту фінансових ресурсів. Розроблений бізнес-план, має переконати потенційних інвесторів у тому, що вкладення коштів у проект стане для них ефективним і тому заслуговує на фінансову підтримку, а майбутніх кредиторів в тому, що погашення суми боргу і виплата відсотків відбуватиметься в зазначений термін. Крім того, бізнес-план сприяє визначенню сильних і слабких сторін бізнес-ідеї (бізнесу); оцінці зовнішніх можливостей і загроз та розробці альтернативних стратегій;

- конкретизації дерева цілей; формуванню додаткового бізнес-інструментарію;

- стимулюванню розробки стратегічних перспектив і виробленню оперативних тактичних заходів для їх досягнень; розробці та впровадженню системи об'єктивної оцінки результатів діяльності тощо.

Якісно та ґрунтовно розроблений бізнес-план, сприяє залученню зовнішнього капіталу, формує комунікації між підприємцем та потенційними партнерами, моделює механізм управління майбутнім бізнесом, допомагає визначити плани на майбутнє та ретельно вивчити можливі ризики і труднощі, які можуть виникнути під час реалізації бізнес-ідеї, а також дає змогу перевірити на скільки вона є реальною [3, с. 122].

У сучасному підприємницькому середовищі, яке попри традиційні ринкові невизначеності характеризується також ускладненими умовами воєнного стану, роль бізнес-плану суттєво нівелюється різними стейкхолдерами. Попри це в економіці поступово зростають інвестиційні можливості (в т.ч. гранти і цільові програми підтримки тощо), що за умови поширення суттєвих ризиків вимагають від потенційних споживачів оформлення їх бізнес-ідей (проектів) у проектні пропозиції. Тобто впорядкованість визначених і обґрунтованих бізнес-ідей є головною умовою отримання фінансової та організаційної підтримки.

Отже, у сучасних умовах бізнес-планування дозволяє чітко уявити та проаналізувати увесь комплекс майбутніх операцій підприємницької діяльності та попередити небажані наслідки, а бізнес-план - специфічною дорожньою картою реалізації бізнес-ідеї (бізнесу) та важливим інструментом менеджменту, що дозволяє вирішувати як тактичні, так і стратегічні

завдання. У бізнес-плані обґрунтовуються загальні та специфічні елементи функціонування підприємства в умовах ринку, вибір стратегії, можливі зміни та реакції на ризикові ситуації. Бізнес-план є невід'ємною складовою ефективного здійснення підприємницької діяльності та розкриває будь-яку започатковану бізнес-ідею (бізнес) з усіх сторін. Він дозволяє передбачати заходи спрямовані на ефективну реалізацію бізнес-ідеї (бізнесу), визначати необхідне забезпечення фінансами і одержання певного зиску. Тобто бізнес-план є своєрідною формою експертної оцінки, щодо доцільності та ефективності реалізації тієї чи іншої бізнес-ідеї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Федуняк І. О, Гурська І. С. Управління підприємницькою діяльністю в контексті бізнес-планування. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія : Економічні науки*. 2021. Т.2. №2. С. 249-258.
2. Свириденко С. В. Бізнес-план як ефективний інструмент планування інвестиційних заходів в умовах мінливого зовнішнього середовища. *Стратегія інноваційного розвитку економіки*. 2012. № 5. С. 17–25.
3. Череп А. В., Лисенко О. А. Необхідність бізнес-планування. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2009. № 6. Т. 1. С. 119-122.